

Zitting 1968-1969 – 9980

Wijziging van de Warenwet (Stb. 1935, 793)

VOORLOPIG VERSLAG

Nr. 4

De bijzondere commissie, in welker handen dit wetsontwerp is gesteld, heeft de eer daaromtrent als volgt te rapporteren.

Vele leden konden het in de memorie van toelichting vermelde standpunt van de Regering delen, waarin er van wordt uitgegaan, dat de sedert het jaar 1950 opgetreden stijging van de kosten van de keuringsdiensten van waren behoort te kunnen worden doorberekend aan de bedrijven. Zij konden er daarom begrip voor opbrengen, dat de Regering het bedrag van f 80, dat het maximumbedrag is, dat op een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bedrijf kan worden verhaald, aan een nader onderzoek heeft willen onderwerpen. Zij meenden zich echter in dit geval zeer gereserveerd te moeten opstellen tegenover de argumentering van de Regering, dat de kosten van de door de overheid verleende diensten zoveel mogelijk dienen te worden verhaald op diegenen, die deze kosten veroorzaken of te wier behoefte zij geschieden. Zij tekenden in dit verband aan, dat de voorschriften van de Warenwet naar hun mening meer strekken ter bescherming van de volksgezondheid en ter voorlichting aan de consument dan dat zij in het belang zijn van de producenten of handelaren van levensmiddelen.

Gaarne zouden deze leden nader toegelicht zien, hoe de Regering zich voorstelt om de kosten van de door de overheid verleende diensten zoveel mogelijk te verhalen op de belanghebbenden. Te denken valt hierbij b.v. aan het onderwijs, de rechtspraak en de voorlichting aan bepaalde groepen van onze samenleving.

Zonder een bevredigende nadere toelichting vermochten zij niet in te zien, waarom van een vanaf de vaststelling van de wet duidelijk ingenomen standpunt, dat het betrokken bedrijfsleven de helft van de ten laste van het Rijk komende kosten van de uitvoering van de Warenwet zou moeten opbrengen, thans dient te worden afgeweken, juist gezien de hierboven reeds gesignaleerde andere aspecten dan de belangen van het bedrijfsleven.

Deze leden maakten gaarne van de gelegenheid gebruik aan de bewindslieden de vraag voor te leggen, in hoeverre zij de totale kosten van de keuringsdiensten menen te kunnen beperken. Zij konden zich nl. niet aan de indruk onttrekken, dat bij de diverse controlediensten – zowel van de zijde van de overheid als van particuliere zijde – nogal wat doublures voorkomen als gevolg van onvoldoende coördinatie van de werkzaamheden.

Ten slotte zouden deze leden gaarne vernemen, hoe het thans in de wet genoemde maximum van f 80 zou luiden als het sedert de wetswijziging van 1950 steeds zou zijn aangepast aan het gestegen kostenpeil van de keuringsdiensten.

Vele andere leden vonden het op zichzelf niet onjuist, dat diensten, die de overheid aan het bedrijfsleven verleent, zoveel mogelijk door het bedrijfsleven worden betaald. Zij zagen hierin echter vooralsnog geen steekhoudende motivering om de bijdrage van het bedrijfsleven in het warenwettrecht te verhogen. De werkzaamheden van de keuringsdiensten van waren immers bestrijken een veel wijder terrein dan dienstverlening aan het bedrijfsleven; zij dienen in de eerste plaats de bescherming van de volksgezondheid. Maar ook wanneer er (andere) argumenten zouden zijn om de bijdrage van het bedrijfsleven te verhogen, rezen er bij hen vragen over de bestemming van dit hogere aandeel. Het leek hun niet erg billijk,

dat een eventueel hoger aandeel van de bedrijven uitsluitend zou dienen om de kosten van de rijksoverheid te verminderen en niet die van gemeenten en provincies.

Voorts vroegen deze leden zich af, of het praktisch tot nul reduceren van de rijksbijdrage in feite niet betekent, dat een beleid zou worden gevoerd, dat voorheen nadrukkelijk werd uitgesloten. Bij de behandeling in de Tweede Kamer van de tweede nota van wijzigingen (Gedrukte stukken 1935-1936, 88, nr. 6) heeft de toenmalige Minister onder meer gezegd „... maar het zal niet zo worden, dat de bedrijven het leeuwen-aandeel zullen moeten betalen (bedoeld is van de rijksbijdrage) en dat het Rijk ten slotte maar een kleinigheid zou bijdragen, wat, ik geef het toe, volgens de tekst van het artikel mogelijk zou zijn.” In de memorie van toelichting van de wijziging van de Warenwet van 19 juli 1950 (*Stb.* K 299) werd gezegd, dat het vervallen van de rijksbijdrage in hoge mate ongewenst werd geacht, omdat – ingevolge het stelsel van de wet – het toezicht van rijkswegen aan de rijksbijdrage is gekoppeld.

Vooraf dit laatste argument sprak genoemde leden nog steeds zeer aan. Mede daarom zouden zij de voorkeur geven – indien er redelijke argumenten zijn om het aandeel van het bedrijfsleven te verhogen – aan een pons-pons-gewijze verdeling over rijksoverheid en lagere overheden van eventuele meerdere opbrengsten uit het bedrijfsleven.

Deze leden wilden voorts graag vernemen, of de Adviescommissie Warenwet over de voorgestelde wetswijziging is gehoord. Ook wilden zij weten of de Staatssecretaris al met de besturen der keuringsdiensten gesproken heeft over eventuele specialisatie der verschillende diensten, waaromtrent hij toezegging heeft gedaan bij de behandeling van de begroting 1968 voor Volksgezondheid in de Openbare Commissievergadering (Zie *Handelingen* Tweede Kamer, 2 november 1968, blz. T 56).

Ten slotte stelden deze leden nog de vraag, waarom dit wetsontwerp, dat immers toegelicht wordt met behulp van overwegende financiële overwegingen, niet is medeondertekend door de Minister van Financiën.

Het was verscheidene leden opgevallen, dat het voorstel tot wijziging van artikel 13 der Warenwet wordt gemotiveerd met het streven van de Regering om de kosten van door de overheid verleende diensten te verhalen op degenen, die deze kosten veroorzaken of te wier behoefte zij worden gemaakt.

Al konden deze leden in het algemeen dit streven positief waarderen, toch meenden zij dat aan gereede twijfel onderhevig is, of toepassing in het onderhavige geval terecht geschiedt. Uit inhoud en geschiedenis van de Warenwet blijkt, dat de krachten die wet te geven voorschriften gebaseerd dienen te zijn hetzij op het belang van de volksgezondheid, hetzij op dat van de eerlijkheid in de handel. In de loop der tijden is het accent meer op eerstgenoemd aspect komen te liggen dan op het laatstgenoemde. Uit het door de Staatssecretaris van Economische Zaken verstrekte overzicht van de algemene maatregelen van bestuur, uitgevaardigd op grond van het bepaalde in artikel 14, eerste lid, sub *f*, der wet (Gedrukte stukken, zitting 1967-1968, 9100, nr. 11) blijkt dit duidelijk.

Dat de kosten, waar het hier om gaat, geheel of voor een belangrijk deel worden gemaakt ten behoeve van het bedrijfsleven, leek de hier aan het woord zijnde leden dan ook duidelijk niet juist. Evenmin is te stellen, dat zij geheel of voor een belangrijk deel door het bedrijfsleven worden veroorzaakt. De zorg ten behoeve van de consument staat in de uitvoering van de Warenwet – terecht – centraal.

De leden, hierbedoeld, wilden eraan herinneren, dat de toevoeging aan artikel 14, dat de daar bedoelde voorschriften mede in het belang van de eerlijkheid in de handel gegeven zouden kunnen worden, heeft plaatsgevonden op grond van aandrang daartoe uit het bedrijfsleven en dat die toevoeging aanleiding is geweest tot verhoging van het jaarlijks te heffen recht in zodanige mate, dat de verhouding is ontstaan, welke ook thans nog geldt.

Het kwam de bedoelde leden juist voor om de in artikel 13 genoemde bedragen, die voor het laatst in 1950 werden vast-

gesteld, aan te passen aan de sindsdien opgetreden geldontwaarding. In de memorie van toelichting hadden zij echter nog onvoldoende argumentatie gevonden voor een beleidswijziging als wordt voorgesteld, aldus de hier aan het woord zijnde leden. Kan dit nog nader beargumenteerd worden, zo informeerden zij ten slotte.

Verskillende leden achtten het juist, dat het onderhavige wetsontwerp niet medeondertekend is door de Minister van Financiën. Deze Minister heeft immers bij de aanvang van zijn optreden mededeling gedaan van het streven van de Regering de kosten van door de overheid verleende diensten zoveel mogelijk te verhalen op de kostenveroorzakers of te wier behoefte zij geschieden – door verschillende leden meermalen aangeduid als het profijtbeginsel. Voor de uitvoering van dit regeringsvoornemen behoren de daarbij specifiek betrokken Ministers verantwoordelijkheid te dragen.

Afgezien van het feit, dat deze leden bezwaren hadden tegen de bijzonder ruime en ongenueanceerde omschrijving van dit profijtbeginsel, merkten zij op, dat in het onderhavige geval deze bezwaren worden versterkt vanwege de miskennis van doel en strekking van de Warenwet. Natuurlijk heeft de Warenwet belangen van de daarin aangewezen bedrijven ook op het oog, maar naar de mening van de hier aan het woord zijnde leden was het hoofdmotief de bescherming van de consumptie uit een oogpunt van de volksgezondheid.

In de huidige tijd, waarin de consument hoe langer hoe minder inzicht kan hebben in de kwaliteit en de herkenbaarheid van het produkt noch de volksgezondheidsfacetten meer kan overzien – de activiteiten van de consumentenorganisaties helaas ten spijt –, is het hoofdmotief van de Warenwet 1935 van groter gewicht geworden. Het algemeen belang, dat door de Warenwet duidelijk mede wordt gediend heeft tot gevolg, dat de overheid de lasten, die uit deze wet voortvloeien, niet geheel kan afwentelen op een deel van de totale gemeenschap.

Uiteraard hadden zij er volledig begrip voor, dat de in 1950 vastgestelde bijdrage dient te worden aangepast.

Het leek deze leden voorts redelijk, dat voor wat betreft de warenwetbijdrage, het maximum omgezet zal worden in een bijdrage, die gerelateerd wordt aan de omzetten van de betrokken bedrijven. Overigens kwam het hun voor, dat, indien op deze methode zou worden overgeschakeld, het juist moet worden geacht, de daarbij betrokken ondernemers tijdig in te schakelen. Zijn de bewindslieden daartoe bereid, zo informeerden zij.

Bij de raming (Wet op de middelen, hoofdstuk XV, post 40) is reeds rekening gehouden met de thans voorgestelde verhoging van rond f 4 mln.

Is het wel juist, dat ook hier weer een terugwerkende kracht wordt verleend aan een verhoogde heffing?

Is het de bedoeling, dat het betreffende bedrijfsleven wordt toegestaan deze externe verhoging in de prijzen door te berekenen?

Ten slotte zouden de hier aan het woord zijnde leden gaarne vernemen, in hoeverre de 13 gemeentelijke en de 3 provinciale keuringsdiensten hun kosten al dan niet doorberekenen aan de betreffende bedrijven.

Verskillende andere leden onderschreven het streven van de Regering in de komende jaren tot een aanvaardbaar uitgavenniveau te komen door de kosten van door de overheid verleende diensten zoveel mogelijk te verhalen op degenen, die deze kosten veroorzaken of te wier behoefte zij geschieden. Wel zagen zij graag nader verduidelijkt, op welke wijze dit wetsontwerp in dit streven past.

Met betrekking tot dit wetsontwerp zouden deze leden nog gaarne de navolgende vragen beantwoord willen zien.

Welke bedragen heeft het Rijk in de afgelopen 10 jaren krachtens de Warenwet jaarlijks moeten betalen en welke bedragen stonden daar van de zijde van het bedrijfsleven en van de gemeenten en provincies tegenover?

Welk budgettaire voordeel zal de thans voorgestelde regeling met zich brengen voor 1969?

Welke gevolgen zal het laten vervallen van het maximum bedrag van f 80 hebben voor die bedrijven, die gerangschikt zijn in de zesde of hogere klasse van het Handelsregister?

Dreigt niet het gevaar, dat bij het vervallen van de rijksbijdrage de effectiviteit van de toezichthoudende taak van de rijksoverheid wordt verzwakt?

Enkele leden konden zich in het algemeen aansluiten bij de opmerkingen, die gemaakt waren door de vele andere leden, hierboven aan het woord. Zij tekenden daarbij echter aan, dat naar hun mening niet alleen consumenten, maar ook de afzonderlijke producenten groot belang hebben bij een goede warenkeuring, die immers het vertrouwen in de deugdelijkheid en onschadelijkheid van hun produkten bij afnemers en consumenten vergroot. Zij stonden dan ook niet afwijzend tegenover een verhoging van het aandeel van het bedrijfsleven in de kosten van de uitvoering van de Warenwet, op voorwaarde echter, dat dit wordt vastgesteld via een goed gemotiveerde verdeelsleutel. In dit verband zouden zij graag vernemen of de bewindslieden het mogelijk achten de verschillende belangen, die met de keuring worden gediend, enigermate te kwantificeren, bijvoorbeeld door een schatting van de extrakosten, die het bedrijfsleven zou moeten maken, indien de warenkeuring niet van overheidswege werd uitgevoerd om een daarmee vergelijkbaar effect te bereiken.

Voorts zouden deze leden gaarne vernemen, of het in de bedoeling ligt bij de in de memorie van toelichting in het vooruitzicht gestelde herziening van de regeling voor de heffing van het warenwettrecht ook de organisatievorm van de keuring aan de orde te stellen.

Zou het in verband met de toenemende behoefte aan coördinatie, harmonisatie enerzijds en werkverdeling anderzijds geen overweging verdienen de zestien keuringsdiensten van waren onder de bevoegdheid te brengen van een centrale overheidsdienst, zo informeerden deze leden.

Ten slotte sloten deze leden zich aan bij de vele andere leden inzake de vraag, waarom dit wetsontwerp niet is mede-ondertekend door de Minister van Financiën.

Aldus vastgesteld 7 maart 1969.

WEIJTERS
FRANSSEN
LAMBERTS
VAN DER MEI
BAKKER
KIEFT
TILANUS
BRAUTIGAM
VAN LEEUWEN
KROSSE
VEDER-SMIT
IMKAMP
JANSSEN
VAN LAAK
GEURTSSEN.